

تحلیلی بر شخصیت مذهبی علامه طباطبایی

۵ آذر ۱۳۹۴ ساعت ۲۱:۵۰

علامه طباطبایی مدت ۱۱ سال در کنار مرقد امیرالمومنین (ع) کسب علم کرد. فقه، اصول، فلسفه، ریاضیات، رجال را از محضر اساتیدی والا مقام فراگرفت. بزرگانی چون: آیت الله نائینی، سید ابوالحسن اصفهانی، سید حسین بادکوبه‌ای، سید ابوالقاسم خوانساری، حجت، حاج میرزا علی ایروانی و میرزا علی اصغر ملکی.

اشاره

آیت الله علامه سید محمدحسین طباطبایی را باید از فلاسفه نامدار و از مفسران برجسته قرآن کریم در تاریخ معاصر ایران نامید. او در سال ۱۲۸۱ شمسی، در تبریز در خاندان علم و تقوی دیده به جهان گشود. وی وجودش سنگینی کرد و از دیدن روی پدر محروم شد. مدت زیادی از تحصیل محمد حسین نمی‌گذشت که علاوه بر قرآن مجید، کتاب‌های گلستان، بوستان، اخلاق مصور، تاریخ معجم، ارشاد الحساب، نصاب الصبیان و دیگر کتاب‌های متداول در مدارس آن روز را فراگرفت. علامه طباطبایی صرف و نحو و معانی و بیان را نزد مرحوم شیخ محمد علی سرابی آموخت و پس از آن سطوح عالی در فقه، اصول، فلسفه و کلام را در زادگاه خود تحصیل کرد. وی از سال ۱۲۹۷ تا ۱۳۰۴ علوم بسیاری آموخت. در این مدت، تمامی درس‌های مربوط به سطح را فراگرفت و با شور و شوق بسیاری کتاب‌های مربوط به ادبیات، فقه، اصول، کلام و معارف اسلامی را آموخت.

علامه طباطبایی مدت ۱۱ سال در کنار مرقد امیرالمومنین (ع) کسب علم کرد. فقه، اصول، فلسفه، ریاضیات، رجال را از محضر اساتیدی والا مقام فراگرفت. بزرگانی چون: آیت الله نائینی، سید ابوالحسن اصفهانی، سید حسین بادکوبه‌ای، سید ابوالقاسم خوانساری، حجت، حاج میرزا علی ایروانی و میرزا علی اصغر ملکی. وی در سال ۱۳۱۴ مجبور به بازگشت به زادگاه خویش شد. دوران تلخکامی و غربت از مهد علم و دانش و کار تدریس و تحقیق از آن زمان شروع شد و اولین غنچه‌های «المیزان» با نمودی در «بحارالانوار» بر شاخسار علامه رویید.

دوران ۱۰ ساله اقامت علامه در تبریز همراه با تدریس و تألیف سپری شد و فصلی جدید از حیات وی را فراهم کرد. علامه طباطبایی دو اثر شاخص دارد، که بیشتر از سایر آثار مورد توجه قرار گرفته‌است:

نخست تفسیر المیزان، که در ۲۰ جلد و طی ۲۰ سال به زبان عربی تألیف شده‌است. در این تفسیر از روش تفسیر قرآن به قرآن استفاده شده‌است و علاوه بر تفسیر آیات و بحث‌های لغوی در بخش‌هایی جداگانه با توجه به موضوع آیات مباحث روایی، تاریخی، کلامی، فلسفی و اجتماعی نیز دارد.

اثر مهم دیگر اصول فلسفه و روش رئالیسم است. این کتاب شامل ۱۴ مقاله فلسفی است، که طی دهه‌های ۲۰ و ۳۰ شمسی تألیف شده و توسط شهید مرتضی مطهری و با رویکرد فلسفه تطبیقی شرح داده شده است. این کتاب یکی از مهم‌ترین کتاب‌هایی است که به بررسی مباحث فلسفی با توجه به رویکردهای حکمت فلسفی اسلامی و فلسفه جدید غربی پرداخته است.

سرانجام روح پاک و الهی آن حکیم عارف و مفسر وارسته در ۲۴ آبان ۱۳۶۰ شمسی به دیار قدسی و ملکوت رهسپار شد. حضرت امام خمینی (ره) ضمن اظهار همدردی، با برپایی مجلس ختم برای مرحوم علامه این ضایعه اسفناک را تسلیت گفتند و در پی آن دیگر مراجع و شخصیت‌های علمی، مذهبی و اجتماعی چون آیت الله العظمی گلپایگانی (قدس سره)، آیت الله خامنه‌ای و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در این ماتم جانکاه به سوگ نشسته و مراسم بسیاری برپا کردند. عناوین آثار عربی و فارسی علامه سید محمد حسین طباطبایی به این شرح است :

- تفسیر المیزان
- بدایه الحکمه
- نهایه الحکمه
- اصول فلسفه و روش رئالیسم
- حاشیه بر کفایه
- شیعه در اسلام
- مجموعه مذاکرات با پروفیسور هانری کربن
- خلاصه تعالیم اسلام
- روابط اجتماعی در اسلام
- انسان و اجتماع و رشد اجتماعی
- بررسی‌های اسلامی
- آموزش دین
- رساله انسان قبل از دنیا، در دنیا و بعد از دنیا
- رساله‌هایی گوناگون درباره قوه و فعل، صفات، افعال الله، وسائط، نحو، صرف، ... این مجموعه ۲۶ رساله است که بنا به ضرورت و نیاز جامعه توسط علامه نگاشته شده است
- دیوان شعر فارسی
- سنن النبی
- لب اللباب
- حاشیه براسفار

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/2020/5/طباطبایي-علامه-مذهبي-شخصیت-تحليلي/2020/5>